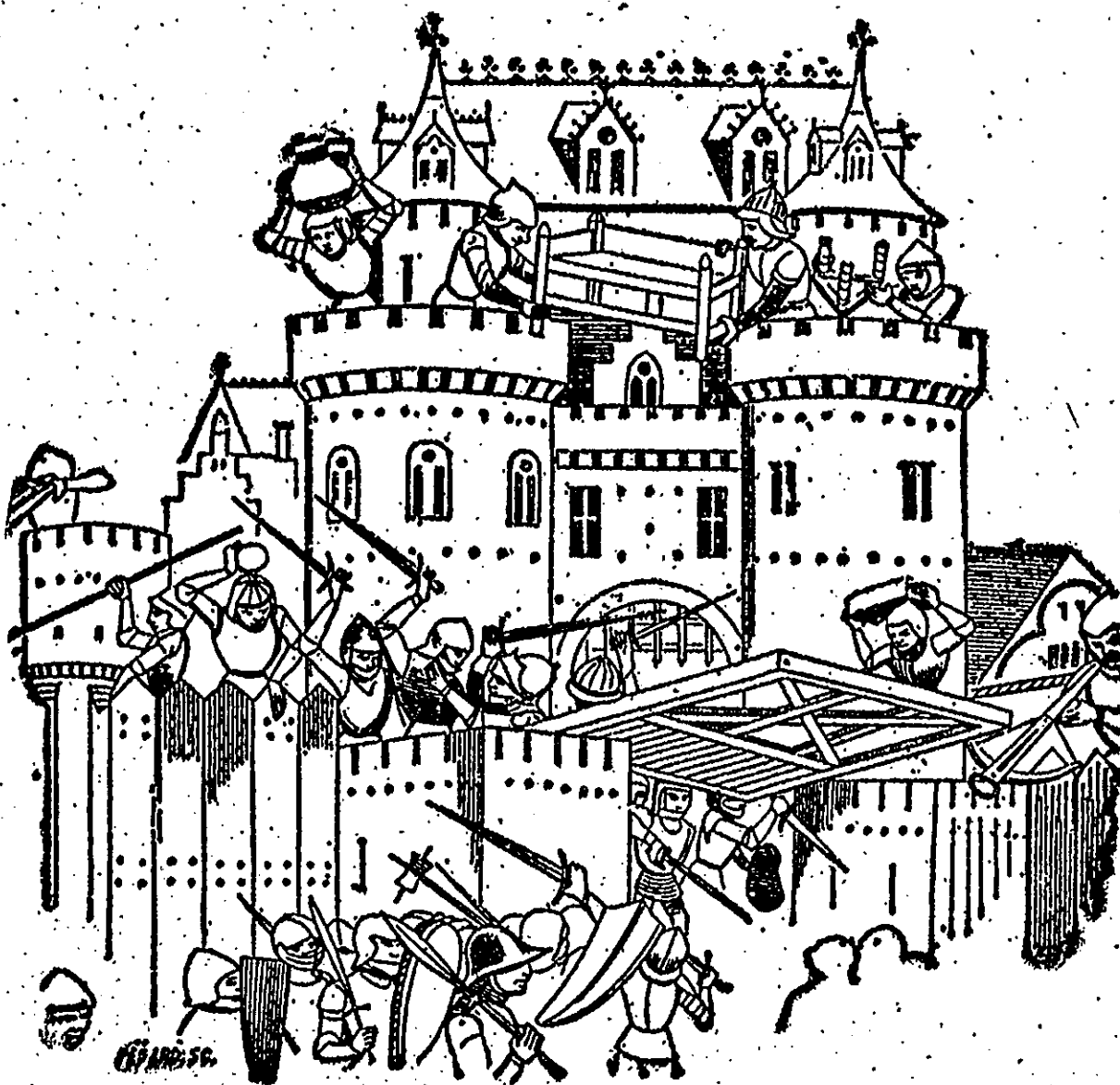

STICHTING VRIENDEN FRANS BLOEMEN

Secretariaat: Postbus 221 - 6600 AE Wijchen - ING-Bank nr.: 68.16.38.338

NIEUWSBRIEF

als de dakisolatie maar geen vertraging oploopt

REDACTIONEEL

Beste Vrienden

Sinds onze laatste nieuwsbrief van Juni 1997 is er weer veel gebeurd. We hebben zowat allemaal onze vakanties achter ons en beginnen zo zoetjes aan weer interesse, aandacht en tijd te krijgen voor alles wat met museum en de werkgroepen te maken heeft.

Ja toch?? Het belangrijkste nieuws is natuurlijk de aanvang van de werkzaamheden aan de dakisolatie van het museum. Hierover leest U verder in deze nieuwsbrief een artikel dat daar speciaal aan gewijd is.

Voor de suppoosten onder ons breekt er een periode van werkeloosheid aan. Dat is niet vrijwillig; het geeft misschien ook een gevoel van machteloos toekijken en afwachten.

Wordt het een periode van 4 of 6 maanden en kunnen we daarna met nog groter enthousiasme de draad weer goed oppakken?

De prent op de voorpagina hebben we gekozen vanwege de symboliek met betrekking tot alle soorten van activiteiten, die de geschiedenis van een kasteel kan ondergaan, tot op de dag van vandaag. Deze afbeelding laat een belegering zien, zoals U begrijpt. Dus geen krakersgroep die door de M.E. tot ontruiming wordt gedwongen.....

SAMENWERKING

Culturele Raad en de Stichting Vrienden Frans Bloemen.

Van beide zijden is er een duidelijke behoefte om tot een nauwere samenwerking te komen. Daarom is er op 25 Maart van dit jaar al een oriënterend gesprek geweest tussen beide besturen.

Besloten is om naar de beheergroep toe met eensluitende standpunten te komen en halfjaarlijks overleg met elkaar te voeren.

Gedacht wordt verder om ook in de toekomst aan thema-tentoonstellingen te gaan werken.

Op 7 juni ll. is er een brief van de beide voorzitters verstuurd naar alle fracties van de gemeenteraad van de gemeente Wijchen. Hoofdthema ervan was het aandringen op snelle realisering

van de dakisolatie van het museum. Het resultaat is inmiddels bekend. Zie verder onder 'Museumnieuws'.

AKTIVITEITEN:

verslag vergadering 26 Augustus:

Ton Oomes

De opkomst van deze vergadering was redelijk te noemen, maar de belangstelling mag best vergroot worden. Er staan namelijk heel veel belangrijke activiteiten te gebeuren. Aan een zo groot mogelijke groep "vrijwillige Vrienden" van onze Stichting zal hierbij een oproep worden gedaan de schouders eronder te zetten.

De avond werd geopend door onze voorzitter, de heer W. Kattenberg. Het belangrijkste agendapunt is het concept beleidsplan dat door de gemeente Wijchen is geschreven. Het betreft o.a. de strategie voor de komende jaren en de wijze van museumbeheer en museumontwikkeling.

Aangezien vele aanwezigen hier nog geen informatie over hadden gekregen, is het plan in grote lijnen door de voorzitter nader toegelicht. De aanwezigen kregen allen een organogram aangereikt, waarop schematisch de structuur van de samenwerking tussen gemeente, Stichting Vrienden Frans Bloemen en de Stichting Culturele Raad is aangegeven. Belangrijkste punt hierbij is de coördinatie.

Op 2 September aanstaande zullen alle punten van de Stichting Vrienden, die afwijken van het standpunt van de gemeente, in de beheergroep worden ingebracht.

Ten aanzien van de activiteiten voor het komende winter en voorjaarsseizoen, is een voorstel gedaan voor een lezing over druïden; een lezing over 'kasteelmottes' en een fietstocht naar archeologische interessante objecten in Wijchen en omgeving.

Na de koffie-pauze is er een video-presentatie gehouden over de restauratie van het kasteel. De toelichting en nadere uitleg werd gegeven door de uitgenodigde heer Theo Albers, toendertijd projectleider van dit werk. Alle aanwezigen gaven

blijk van grote interesse in het gebodene en de vele vragen werden niet alleen door de heer Albers, maar ook door de heer Johan Jansen vakkundig beantwoord.

Naar onze mening was de avond in zijn geheel zeer geslaagd te noemen, en we hopen dat het mede-leven en de mede-interesse in het wel en wee van onze Stichting door deze bijeenkomst toegenomen zullen zijn.

MUSEUMNIEUWS

Brigitte van Veggel (museumbeheerder).

De gemeenteraad van Wijchen heeft, tot onze grote vreugde, op 3 juli jl. ingestemd met een isolatieplan van het dak. Die isolatie zal aan de binnenkant van het dak worden aangebracht, waardoor een betere klimaatbeheersing in het museum mogelijk zal zijn, wat zeker prettig zal zijn voor de suppoosten.

Zover nu bekend is, zullen de werkzaamheden ongeveer vier maanden in beslag nemen. Men verwacht eind september te kunnen beginnen. Uit veiligheidsoverwegingen zal het Museum Kasteel Wijchen die periode gesloten zijn voor het publiek.

Eind augustus is door de beheergroep een draaiboek opgesteld voor de isolatiewerkzaamheden. Aandacht en zorg voor de objecten en bruiklenen staan hierbij centraal. De isolatie wordt zaal voor zaal tot in de nok aangebracht. Na de werkzaamheden zal het museum worden schoongemaakt en ingericht.

In die vier maanden wordt getracht de diorama's boven in zaal twee en de verbeterde opstelling in het schatkamertje uit te voeren.

In de eerste helft van 1997 zijn er zo'n 3000 bezoekers geweest in het museum. Het Museumweekend en de Castle Fair hebben hieraan flink bijgedragen. Daarnaast is in het tweede kwartaal van 1997 ook een gestage groei te zien van bezoek op vrijdag en zaterdag.

De verschillende werkgroepen zullen doorgaan

met hun activiteiten. Ook de geplande kasteelrondleidingen op de zondagen: 28 september, 26 oktober en 30 november. Start om 15.30 uur vanaf de binnenplaats van het kasteel Wijchen. De kosten hiervoor zijn f 2,50.

Begin 1998 hopen we op een grootse heropening van het museum. U wordt van de ontwikkelingen op de hoogte gehouden.

BLOEMLEZING: uit 't museum-receptieboek

Ton Oomes

"Prachtige zolder van kasteel, waarin alles heel goed tot zijn recht komt. Bijzondere expositie (Ludmila Bossanova)."

Guito, Heidar, Emmelien

"Prachtig tentoongesteld, de werken van Ludmila; de gehele tentoonstelling trouwens. Verder mooi overzicht op de vitrines."

De dames van het K.V.O. uit Grave

"Very interesting and exciting. I am very glad to have seen it."

Wisa Nastic

"We houden ook van Hongarije, maar ook van Uw schilderkunst (tentoonstelling Ferenc Göögös)"

"Interessante vondsten en tentoonstelling. Veel succes!"

Barbara Pijanowska

"De mol en de rat waren leuk, ook de Grundlagen"

Susanne

"Met ogen voor twee (extra) zagen wij de oertijd herleven en de verzameling onder Maaszand opgegraven. Dat is duidelijker dan onze schoolles van onze jonge jaren."

Lex-Alisa-Hugo-Nooi-Frans-José-Inge

"Met smaak tentoongesteld, vooral de archeologische objecten. Bijzondere expositie van de Hr. H. Gerritz."

Rietje Martens-Thea v.d. Sanden

"Vandaag bij Harrie Gerritz geweest. Ik vond er niets aan. Ik hou niet van deze "moderne" kunst, veel te naïef ! Nou de rest vond ik interessant en kom ik echt nog eens bekijken."

Justine

"Erg leuk in een kasteel, jammer dat je met rolstoel niet naar boven kunt."

Ant. Jaspers, Berghem

Het geheim van de paardenjagers uit Schöningen

Jacques Rommens

Tijdens bruinkoolwinningen in dagbouw, ten oosten van Hannover, zijn vanaf 1992 bijzondere ontdekkingen uit het Oud-Paleolithicum gedaan. Deze periode loopt van het verste verleden tot 300.000 voor Christus. Het is een duidelijk spectaculair voorbeeld hoe een nieuw legpuzzelstukje aan het beeld van de vroegst menselijke bewoning in Noord-West Europa wordt toegevoegd.

Al vanaf 1983 was de Duitse archeoloog dr. H. Thieme aangesteld om de bruinkoolwinning daar te begeleiden. Want veen is bij uitstek een grondsoort waarin organische voorwerpen door de hoge zuurgraad geconserveerd worden. De archeologische verwachtingen waren hoog gespannen. De Leidse paleontoloog (=wetenschapper die de studie van de uitgestorven dieren plantesoorten beoefent - noot red.) Th. van Kolfschoten nam daarbij zitting in een gevormde werkgroep.

Thieme ontdekte bewerkte stukken hout die aan beide zijden waren voorzien van een gleuf. Het moesten heften voor vuursteenafslagen geweest zijn. Gebruik van vuursteen was toen al in zwang. De geologie van de vindplaats gaf aan dat de laag waaruit de heften afkomstig waren iets ouder was dan 400.000 jaar. Thieme had meteen de oudste samengestelde werktuigen van de wereld in handen!

In 1994 volgde de vondst van een 78 centimeter lange werpstok. En als klap op de vuurpijl kwa-

men tussen een menigte dierenbotten, drie houten speren tevoorschijn. Ze hebben een lengte van ongeveer 230 centimeter en zijn van sparrehout gemaakt. Opnieuw gaf de geologie een hoge ouderdom aan: 400.000 jaar. Het zijn duidelijk projectielen, geen stootsperen of graafstokken. De speren werden namelijk over een lengte van zestig centimeter aangepunt en de makers legden het zwaartepunt niet in het midden maar meer naar de punt toe. Waarvoor dienden toch deze werktuigen? Het veen gaf evenzeer resten van uitstekend bewaard gebleven planten weer. Onderzoek wees uit dat de omgeving bestond uit een steppeachtig gebied, dus uit grasvlakten met hier en daar wat naaldbomen. De weersomstandigheden waren continentaal; droge zomers en koude winters. Van Kolfschoten heeft de prachtig geconserveerde dierbotten onderzocht. In deze biotoop liepen hoofdzakelijk wilde paarden rond. Het paard maakte toen 90 % van de fauna uit. Thieme beweert dat de oermensen van Schöningen met hun speren jacht op deze paarden maakten. Er lagen veertien paardenschedels op de vindplaats en duizenden paardenbotten. Die waren kapotgeslagen om er het merg uit te kunnen halen. En reken maar dat dat lekker was!

Overblijfselen van oermensen zijn in Schöningen nog niet aangetroffen. Verder naar het Oosten, in het Duitse Bilzingsleben zijn dergelijke resten vroeger wél gevonden. Ze waren 350.000 jaar oud. Die mens begon al trekjes van de (jongere) Neanderthaler te krijgen. Het is goed mogelijk dat de oermens van Schöningen op die van Bilzingsleben heeft geleken.

Vanaf het einde van de jaren zeventig gingen antropologen ervan uit dat Neanderthalers verzamelaars waren die maar af en toe, als aaseters van karkassen of door kleine dieren te vangen, vlees aten. Dit beeld moet waarschijnlijk helemaal omgezet worden.

Bovengenoemde speren geven duidelijk aan dat er sprake was van systematisch jagen op zoogdieren., waarbij planning en het gebruik van de geschikte technologie bij deze premoderne hominiden (familie der primaten waartoe de mens behoort; red.) een rol speelden.

Tot dusver was de oudst bekende speer er een van ongeveer 125.000 jaar oud. Houten vondsten zouden sensationeel zijn als ze 3000 jaar oud zijn: honderd maal zo oud is daarom bijna onvoorstelbaar!

De vondst van de speren heeft nog meer opwindende gevolgen. Nu blijkt dat de Neanderthalers tijd en kunde hadden om ze te maken. We zien een aanzienlijke mate van voorbereiding, uitvoering en ontwerp, en geduld om het hout te snijden dingen die wij tot nu toe alleen toeschreven aan moderne mensen!

bronnen:

"Oeroude speren getuigen van intellect bij Neanderthalers" - Reuter, De Gelderlander. 22/2/97

"De oudste speren ter wereld" - Th. Holleman
De Gelderlander 8/3/97

RECENSIES

Het Wagengraf te Wijchen
Lauran Toorians

Precies 100 jaar geleden werd wat later bleek het topstuk van ons museum op de Wezelsche Berg, noordelijk van Wijchen, toevallig gevonden. Het bleek te gaan om een vierwielig wagengraf uit de Hallstattperiode. Al in datzelfde jaar werd deze vondst door de Gemeente Nijmegen aangekocht van de nu nog altijd onbekend gebleven vinder. In opdracht van onze Stichting schreef Peter Vissers, na gedegen onderzoek, in 1996 in de serie Wijchens Meer het boekwerkje 'Het wagengraf te Wijchen' (deel 1). Dit boekje is voor fl. 15,- te koop aan de museumbalie en sinds heel kort ook bij het VVV-kantoor Rijk van Nijmegen, aan de St. Jorisstraat in Nijmegen.

De Stichting A.G. van Hamel voor Keltische Studies heeft in de navolgende recensie aandacht aan deze uitgave besteed.

'Het wagengraf van Wijchen dateert uit de zevende eeuw voor Christus en is het enige voorbeeld van een graf met een vierwielige wagen binnen

onze landsgrenzen. Sterker nog, van deze typische Hallstattvondstcomplexen is dit het meest noordwestelijke en is het uitzonderlijk ver van alle andere vondsten gesitueerd. Het graf werd al in 1897 ontdekt en sindsdien is er regelmatig over gepubliceerd, al lijkt het in de internationale vakliteratuur nog steeds tamelijk onbekend.

Maar de Wijchense bodem gaf in de loop van de jaren veel meer prijs. Het oostelijk rivierengebied is rijk aan vondsten uit de ijzertijd en de Romeinse periode, en dankzij een aantal zeer actieve amateurarcheologen is Wijchen daarbij rijk vertegenwoordigd. Naar een van deze amateurs was ook de voorloper van het huidige museum: het lokale Oudheidkundige museum Frans Bloemen genoemd. In januari 1996 publiceerde de Stichting Vrienden van het Museum Frans Bloemen (Postbus 221, 6600 AE, Wijchen) dit eerste deelje in een nieuwe reeks, en bijna vanzelfsprekend gaat dat over het wagengraf.

In dit fraai verzorgde boekje vertelt Peter Vissers de vondstgeschiedenis en geeft hij een gedetailleerde beschrijving van de inhoud van het graf. Behalve de vier bekende asdoppen met hun rijkversierde borgpennen zijn dat een aantal metalen beslagdelen, twee paardetrenzen en de hengsel van een bronzen emmer. De asdoppen zijn in het boekje geïllustreerd met fraaie kleurenfoto's en met tekeningen waarop alle details goed zijn te zien. Uiteraard wordt ook ingegaan op de betekenis van dit excentrisch gelegen 'vorstengraf' en de mogelijke relatie met de zouthandel vanaf de Nederlandse kust. Ook de problemen die deze interpretatie kent worden aangestipt.

Behalve de ontdekking en herkenning van de vondsten belicht Vissers ook de verdere geschiedenis van de voorwerpen. De originelen bevinden zich in het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden. Replica's bevinden zich in het Provinciaal Museum G.M. Kam in Nijmegen en ook in het Museum Kasteel Wijchen. De andere voorwerpen uit het graf zijn alleen in Leiden te zien, terwijl het museum in Nijmegen als enige over een reconstructie op schaal van de wagen beschikt. Wie zich niet de moeite van een rondreis wil getroosten, kan zich vanaf nu met dit boekje uitstekend documenteren over de inventaris van dit belangwekkende graf.'

Vikingen

Het dagelijks leven in de tijd van de Vikingen

Hoe zou jij overleven als Viking?

Herman Arissen

Drie Engelse vrouwen schreven in 1993 een boek over de Vikingen. Vikingen waren uit de Scandinavische landen afkomstige, zeevarende volken. Vanaf het eind van de achtste eeuw tot diep in de elfde eeuw zwermden zij uit over Europa, daarbij waarschijnlijk gedreven door overbevolking en voedselschaarste in de eigen landen. Deze boeken zijn expliciet gericht op kinderen van 10 jaar en ouder. Zij verschenen een jaar later in Nederlandse vertaling. In dit artikel wil ik een top-3 van die vertalingen geven.

1. Margeson Susan M, 'Vikings', Houten, 1994, 64 blz. Redactioneel gezien is dit kinderboek totaal mislukt. De uitgever van *Vikings* heeft alles gedaan om kinderen af te schrikken. Dat is jammer, want de inhoud van het boek is zeer zeker de moeite waard. Ze behandelt een aantal aspecten van de maatschappij van de Vikingen en zij geeft veel en diverse informatie.

2. Martell Hazel Mary, 'Het dagelijks leven in de tijd van de Vikingen', Harmelen, 1994, 32 blz.. Dit boek lijkt veel op het hiervoor behandelde boek van Margeson. Martell houdt zich echter meer bezig met de doelgroep: kinderen. Minder illustraties, meer bladwit en daardoor overzichtelijker. Het is ook leesbaarder door een kleiner aantal moeilijke woorden.

3. Morley Jacqueline, *Hoe zou jij overleven als Viking?* Harmelen, 1994, 48 blz. Het boek van Morley is veruit het beste kinderboek van de drie hier behandelde boeken. De taal van Morley is duidelijk. Via strips wordt bij elke hoofdstuk op speelse wijze de aandacht van het boek gevangen. Kortom: dit boek is origineel, fascinerend en bruisend.

ARCHEOLOGISCHE SPROKKELS

Jacques Rommens

- Azië en Afrika strijden om oeraap;

De vondst van een 35 miljoen jaar oud gebitsfragment in Thailand lijkt een nieuw licht te werpen op de herkomst van aapachtige voorlopers van de mens. Mogelijk is Azië de kraamkamer van aapachtigen, die vervolgens naar Afrika zijn gemigreerd (15/3/97)

- Archeon nu van Roest Wald. Het consortium Roest Wald wordt de nieuwe exploitant van het themapark Archeon in Alphen aan den Rijn. De andere gegadigde, Libéma Vrijheidsparken, verdwijnt daarmee van het toneel. Het park is op 8 mei in afgeslankte vorm weer opengegaan (9/4/97)

- Rembrandt in Moskou. De archeologische vondsten die onlangs in de vermoedelijke beerput van Rembrandt in A'dam zijn gedaan, zijn binnenkort te zien in het Pushkin Museum in Moskou. (4/6/97)

- Midzomer vieren met moderne druïden; afgelopen 21 juni werd op de Pinkenberg in Rozendaal even stilgestaan bij de langste dag van het jaar. De Stichting Atlantis, die er in een oude boerderij onderdak heeft, hield er in de open lucht een midzomerviering onder leiding van hedendaagse druïden.

Van de ruim honderd Nederlandse aanhangers hebben er slechts zes de derde en hoogste graad van de leer bereikt en mogen zich druïde noemen (20/6/97)

- officiël startsein voor de bouw van Museum Het Valkhof, kunst en archeologie door burgemeester van Nijmegen, Mr. E.M. d'Hondt op 25 juni 1997.

- 'hunebed weer compleet': m.b.v. een hijskraan wordt de dekplaat van het hunebed bij Steenberg (Dr.) weer op zijn plaats gelegd. De plaat is gerestaureerd nadat hij door brand ernstig was beschadigd. Dit hunebed dateert uit de periode van 3400 tot 3000 v. Chr. (22/6/97)

- Vondst: urn met resten Germaan; Een amateurarcheoloog heeft bij een nieuwbouwwijk in Zwolle een urn gevonden met de stoffelijke resten van een Germaan. De urn stamt uit 250 tot 300 n. Chr.

Bijzonder is dat bij de urn een zwaar bronzen

bekken is aangetroffen. Volgens de ROB gaat het om een zeldzame vondst. De resten zijn van een man van vijftig à zestig jaar. In de urn zijn ook kinderbotjes aangetroffen. (17/7/'97)

- blootlegging kasteel Daelenbroeck; Jongeren legden afgelopen zomer in Herkenbosch, gemeente Roerdalen, resten bloot van het middeleeuwse kasteel Daelenbroeck uit 1320.

Het gaat om een bouwhistorisch onderzoek door leden van de Nederlandse Jeugdbond ter Bestu- dering van de Geschiedenis (NJBG), in samen- werking met de Technische Universiteit Delft.

Tussen de zware muurresten vonden zij aarde- werk potten en schalen, een metalen grape, een tinnen veldfles, munten en ijzeren kanonskogels.

(25/7/'97)

- Geleerden hebben in Zuid-Afrika 117.000 jaar oude fossiele voetstappen ontdekt; Ze zijn waar- schijnlijk ooit ontstaan in zand dat was nat ge- worden door een stortbui. Volgens de weten- schappers kunnen de voetstappen zijn gezet door een voorloper van de mens (15/8/'97)

- Prehistorisch jagerskampje uit 6.500

v. Chr. (Midden-Steentijd) op een zandkopje bij de IJssel ten z.w. van Kampen (Overijssel) door medewerkers RAAP (Archeologisch Adviesbu- reau) ontdekt. Dat blijkt uit geofysisch onderzoek van houtskool en bewerkte stukjes vuursteen. Besloten is dit doorgangskamp niet verder bloot te leggen. (19/9/'97)

TENTOONSTELLINGEN

- Museum Ceucum, Castellum 1, Cuijck; 'IJZERTIJD MENSEN IN EN ROND CUIJCK'. een verrassende tentoonstelling over wonen en wer- ken van de IJzertijdmens in Cuijck en omgeving.

Openingstijden: zo. 13.00-17.00 uur

di. t/m vr. 11.00-16.00 uur.

* tot 1/11/'97

- Rijksmuseum voor Scheepsarcheologie, Vosse- meerdijk 21, DRONTEN (Flevoland)

'VIS UIT DE GROND'. Archeologische vondsten met betrekking tot vis, visvangst en visconsump- tie. Tegenwoordig wordt steeds meer het belang ingezien van archeologisch botonderzoek. De

laatste jaren is de opgravingstechniek zo verfijnd dat naast grote botten ook kleine graten en wer- vels van vissen worden verzameld. De tentoon- stelling gaat over deze opgegraven visrestanten!

Deze tentoonstelling is een samenwerkingspro- ject van het bureau Archeologie & Monumenten- zorg te Vlaardingen; het Nederlands Instituut voor Scheeps- en onderwater Archeologie/ ROB (NISA), Dronten in het kader van het 50 jarig bestaan van de Rijksdienst Bodemonderzoek en het Visserijmuseum/ Instituut voor de Nederland- se Zeevisserij, Vlaardingen.

tel. 0321-313287

entreprijs: fl. 3,50

kinderen: fl. 1,50

* t/m 26/11/'97

- Legermuseum, Armamentarium, Korte Geer 1, Delft.

'LEGIOEN MET NATTE VOETEN'

Een expositie over de eerste professionele krijgs- macht die zich in onze streken vestigde; di t/m zat. 10.00 17.00 uur; zond. van 13.00 - 17.00 uur

* t/m 27 /10/'97

- Het Nederlands Muntmuseum, Leidseweg 90, 3531 BG Utrecht

tel. 030-2910410

'ROMEINSE MUNT VONDSTEN IN DE PROVINCIE UTRECHT'

toegang: op werkdagen 10.00 - 16.00 uur.; en- tree gratis.

* t/m 7/11/'97

- Bonnefantenmuseum

Avenue Ceramique 250

Maastricht; tel.; 043-3290190

'ROMEINSE MAASTRICHT EN ZIJN BEELDEN' en 'ARCHEOLOGIE GECONSERVEERD'

* t/m 28/11/'97

- Rijksmuseum voor Oudheden, Rapen- burg 28, Leiden; Ondanks een grote verbouwing zijn daar toch twee tentoonstellingen te bezichtigen.

'MUMMIES!'

* t/m dec. '98.

'MYSTERIE VAN MATILO'; Het is het resultaat

van zeer recent archeologisch onderzoek in de polder Roomburg bij Leiden. Daar liggen de resten van een castellum, een legerkamp dat deel uitmaakte van de Romeinse verdedigingslinie langs de Rijn (50 tot 270 na Chr.). Waarschijnlijk gaat het hierbij om het fort dat op een Romeinse wegenkaart Matilo wordt genoemd. Het absolute pronkstuk, een bronzen ruitmasker, dat ook wel 'Gordon' wordt genoemd staat verdekt opgesteld. Amateuropnames van die opgraving laten zien hoe de bijzondere ontdekking werd gedaan.

Di. t/m za. 10-17, zo. 12-17 uur.

* t/m 5/11/97

- CEDARC/ Musée du Malgré-Tout, Treignes (Belgium); 28, rue de la Gare. Tél: 32-60/39.02.43. 'VAN KELTISCHE TOT ROMEINSE GODEN' Volwassenen: 100 BF. Kinderen van 6 tot 12 jr. : 50 BF.

Geop. mnd t/m zatk.

van 9.30 tot 17.30 uur; Zon-en feestdagen van 10.30 tot 18.00 uur.

* t/m 20/12/97

- Het Eicha Museum in Bergeijk en Museum Kempenland in het Belgische Lommel organiseren een dubbeltentoonstelling over de Bronstijd.

De eerste heet 'BEGRAFENISRITUELEN IN DE BRONSTIJD'. Op deze tentoonstelling wordt vooral aandacht geschonken aan de manier van begraven in de Bronstijd. Adres: Eerselsedijk 4, Bergeijk; tel. 0497 - 5759 86;

Openingstijden:

ma-vr. 10.00 tot 12.00 en 13.30 tot 17.00 uur; ook elke eerste zondag van de maand van 14.00 tot 17.00 uur.

* t/m 27/10/97

De tweede heet 'EEN BRONZEN SCHAT UIT DE KONIJNEPIJP'. De Konijnepijp is een straat in Lutlommel waar in 1965 allerlei bronzen voorwerpen werden gevonden.

Museum Kempenland

Dorp 16

Lommel

België

tel.: 0032/11-541335

Openingstijden:

di-vr. 9.00 tot 12.00 uur en

14.00 tot 17.00 uur

za-zo 14.00 tot 17.00 uur.

* t/m 27/10/97

- 'De ROMEINEN IN UTRECHT'; allerlei festiviteiten in 1997 georganiseerd door de Stichting 1950 jaar Romeinse Limes; een initiatief van de provincie Utrecht; inlicht. tel. 030- 2967777.

VERSCHEENEN

Hallewas D.H., Scheepstra G.H., Woltering P.J. (red.) 'Dynamisch landschap': archeologie en geologie van het Nederl. kustgebied. De verschillende bijdragen zijn geschreven door in hun vak actieve onderzoekers en richten zich tot vakman, amateur en geïnteresseerde leek. Prijs: fl. 55,-/176 pag. geïll. ISBN 9023231732. Publicatie i.s.m. de ROB.

Megener M., 'Archeologie van het landschap; Langs de aarden monumenten van Nederland' -met fiets- en autoroutes.

Het Nederlandse landschap telt duizenden onefenheden die eeuwen geleden doelbewust door mensen werden aangelegd. Ringwalburchten, schansen, raatakkers, marskampen, grafheuvels, huisterpen en wildwallen zijn daarvan voorbeelden. Overwoekerd en soms vergeten leiden ze nu een onzeker bestaan; fl. 34,90; bij uitgeverij Contact 1995.

Boonstra A., 'Twee manen lang',

Met 6 mensen midden in de winter terug naar de IJzertijd, dat is het ongekende avontuur dat in dit boek beschreven wordt. Dagboekfragmenten en verslagen van deelnemers van dit experimentele kamp in het Prehistorisch Openluchtmuseum Eindhoven aan de Boutenslaan geven een indringende kijk op alledaagse bezigheden vroeger. Zoals de zoektocht naar voedsel en onderlinge verhoudingen in een kleine groep mensen. Prijs: fl. 34,50/ 185 pag. ISBN 9060119762

Windle Bertram C.A., 'Prehistoric Age in England, Archaeological Remains from the Stone Age to the Iron Age', Bracken Books, London. Nilsson & Lamm importeur. Zinvol als reisgids.

Een recente herdruk van een boekwerk uit 1904

over het prehistorische Engeland; fl. 16,60.

Panhuyzen Titus A.S.M., 'Romeins Maastricht en zijn beelden' Corpus Sig norum Imperii Romani Corpus van de Romeinse Beeldhouwkunst Nederland Germania Inferior Maastricht; 1996.

Het grootste deel van dit werk is gewijd aan de vondstgroep die Maastricht een aparte plaats heeft gegeven in de Provinciaal Romeinse archeologie met zijn gebeeldhouwde stenen.

Prijs: fl. 79,50/ 452 pag. geïll. ISBN 9023231864
Honderden stenen van grafmonumenten zijn in 1963 opgebaggerd van de Maasbodem, waar ze als bouw- en stortstenen opnieuw waren gebruikt in de Romeinse brug; daarnaast zijn er tientallen sculpturen opgegraven in de nederzetting zelf.

Prijs: fl. 79,50/ 452 pag. geïll.
ISBN 9023231864

Gerhartl-Witteveen A, Koster A., & Stuart P., Museumstukken VII,

Een dubbeldik nummer met veel illustraties. Een uitgave van de Vereniging Vrienden van Museum Kam. Prijs fl. 19,50

MEDEDELINGEN

- Bij de balie van het museum ligt voor u een cursusboekje: 'Cursus Overzicht 97/98' ter inzage; een uitgave van het Gelders Oudheidkundig Contact, Kunst & Cultuur Overijssel en St. Ondersteuning Musea (Utrecht). U kunt zelf een keuze maken uit de 35 aangeboden cursussen op het gebied van geschiedbeoefening & musea. Heel waardevol voor u en ons museum!

MUSEA e.d.

MUSEUM KASTEEL WIJCHEN
Kasteellaan 9, 6602 DA Wijchen;
tel. 024-6424744;

buiten openingstijden op werkdagen:
024-6492223.

TOT NADER ORDER GESLOTEN!

STREEKHISTORISCHMUSEUM

TWEE STROMENLAND

Past. Zijlmansstr. 3
6658 EE Beneden-Leeuwen
tel.0487-595002

de WISSELTENTONSTELLING:

"Kinderkleding" uit Maas en Waal is verlengd tot eind november van dit jaar. Het betreft kinderkleding uit Maas en Waal uit het begin van deze week.

Dit unieke historische museum over het Maas en Waalsegebied is elke zondagmiddag en woensdagmiddag van 14.00 tot 17.00 uur te bezichtigen.

Toegang f 4,- p.p., kinderen half geld, MJK: f 1.

Voor groepen is het Museum te bezoeken op afwijkende dagen en tijden. Inlichtingen bij de heer van Sommeren, tel. 0487- 595002 of 591535

VOLGEND NUMMER

De volgende Nieuwsbrief verschijnt in december 1997. Kopij inleveren, zo mogelijk op diskette, uiterlijk vóór 15 november 1997.

Heeft u een zinvolle bijdrage voor onze Nieuwsbrief of Stichting, stuur deze ons dan toe. Het maakt onze Nieuwsbrief beslist waardevoller. U gezamenlijk vormt immers de Stichting Vrienden Frans Bloemen.

REDACTIE

Jacques Rommens
Ton Oomes

Het redactieadres is :
Diepvoorde 32-02, 6605 GW Wijchen
tel. 024-6422232